

Rákosníčci (Coleoptera: Chrysomelidae: Donaciinae) Kutnohorska

Reed Beetles (Coleoptera: Chrysomelidae: Donaciinae) of the Kutná Hora region

Michal Kavka

Pobřežní 53, 284 01 Kutná Hora, Czech Republic
e-mail: numenius@seznam.cz

Abstract: A review of findings of the Donaciinae of the Kutná Hora region is presented. Altogether 19 species of Donaciinae have been recorded from the study area. The most interesting species from the faunistic point of view are *Donacia tomentosa* (Ahrens, 1819) and *Plateumaris braccata* (Scopoli, 1772).

Keywords: Coleoptera, Chrysomelidae, Donaciinae, faunistics, Kutná Hora region, Bohemia, Czech Republic

Úvod

Rákosníčci jsou atraktivní skupinou brouků z čeledi mandelinkovití (Coleoptera: Chrysomelidae). Z území České republiky je doloženo 27 druhů (SILFVERBERG 2010). Všechny druhy jsou svým způsobem života vázány na vodní a mokřadní biotopy. V posledních desetiletích se vinou nešetrných zásahů do jejich prostředí stávají mnohé druhy vzácnými, případně dojde k lokálnímu vymizení (ŘEHOUNEK 1999). K poznání rozšíření jednotlivých druhů v různých regionech České republiky přispěly práce několika autorů, např. DOLEŽAL (1995), ZÚBER (2001), ŘEHOUNEK (2002) a KŘIVAN (2004). Cílem této práce je podat přehled o výskytu rákosníčků na území okresu Kutná Hora v letech 2010–2012.

Popis území

Okres Kutná Hora leží v jihovýchodním cípu Středočeského kraje (obr. 1). Území okresu nemá jednotný přírodní ráz a dělí se na dvě zřetelně odlišné části. Severovýchod s nadmořskou výškou do 350 m n. m. zaujímá převážně bezlesé, zemědělsky plně využívané území v širším okolí Kutné Hory a Čáslavi. Jihozápad se vyznačuje vyšší nadmořskou výškou (400–550 m n. m.) a je tvořen pahorkatinou s mozaikou lesů, polí a menších obcí.

Obr. 1. Vymezení sledované oblasti

Nejníže položené místo okresu (198 m n. m.) se nachází v jeho severní části, kde potok Klejnarka opouští území okresu. Nejvyšší nadmořskou výšku má vrch Na Průhoně (572,6 m n. m.), ležící u Třebětína v jihovýchodní části Kutnohorska. Nížinaté Kutnohorsko a Čáslavsko má teplejší podnebí s ročním průměrem teplot 8–8,5°C a srážkami mezi 550–600 mm. Výše položený jih a jihozápad je chladnější s průměrem teplot 7–7,5°C.

Materiál a metodika

V letech 2010–2012 jsem provedl faunistický průzkum 48 vodních a mokřadních lokalit na území bývalého okresu Kutná Hora. Zaměřil jsem se především na lokality zachovalého přírodního rázu, často s druhově bohatými litorálními porosty. Průzkum byl prováděn individuálním odchycem jedinců z živých rostlin a jen zřídka smýkáním mokřadní vegetace. Pokud není uvedeno jinak, platí lgt., det. et coll. M. Kavka. Nomenklatura je převzata z práce SILFVERBERG (2010) a kategorie ohrožení druhů podle STREJČEK & BEZDĚK (2005). Čísla mapovacích kvadrátů jsou převzata z PRUNER & MÍKA (1996).

- 5957: Zábory nad Labem – PR Na hornické** (50°1'10.888"N, 15°19'31.180"E)
Slepá ramena řeky Labe. V litorálu dominuje *Phragmites australis*, při březích se *Sparganium erectum*, *Carex* spp. a *Glyceria maxima*. Na hladině *Nuphar lutea*.
- 5957: Zábory nad Labem – řeka Labe** (50°1'24.525"N, 15°19'43.598"E)
Pomalou tekoucí řeka, při březích s *Nuphar lutea*, místy *Sparganium erectum*.
- 5958: Svatá Kateřina – Lanžovský potok** (50°0'34.511"N, 15°20'15.098"E)
Pomalou tekoucí potok. Dominují *Phragmites australis* a *Phalaris arundinacea*. Místy *Butomus umbellatus*.
- 5958: Svatá Kateřina – Kateřinský rybník** (50°0'11.809"N, 15°20'15.152"E)
Intenzivně využívaný rybník s kosenými břehy. Ojedinelé trsy *Sparganium erectum*.
- 6056: Vavřinec – Vavřinecký rybník** (49°54'37.890"N, 15°2'40.145"E)
Intenzivně využívaný rybník. Po obvodu úzké pásy *Phragmites australis* a *Glyceria maxima*.
- 6057: Malešov – rybník Hamerák** (49°54'15.784"N, 15°13'28.544"E)
Velká tůň (bez rybí obsádky) izolovaná od rybníka. Při okrajích *Carex* sp., *Juncus* sp., *Typha latifolia*.
- 6058: Ovcáry – mokřad** (49°57'24.535"N, 15°20'5.702"E)
Mokřadní louka s mokřadem zarostlým *Phragmites australis*, *Typha latifolia*, *Carex* sp. a *Eleocharis* sp. Mokřad není trvale zavodněn, v suchých obdobích obvykle vysychá.
- 6058: Rohozec – rybník Haltýřek** (49°58'56.057"N, 15°21'57.109"E)
Malý, nevyužívaný rybník v lužním lese. Rozsáhlý porost *Carex* sp.
- 6058: Nové Dvory – Nový rybník** (49°58'5.350"N, 15°20'54.578"E)
Intenzivně využívaný rybník. V litorálu převládá *Phragmites australis*, místy s vtroušenými *Typha* sp., *Carex* sp. a *Glyceria maxima*.
- 6058: Církvice – rybník Vrabcov** (49°55'54.953"N, 15°20'46.213"E)
Intenzivně využívaný rybník. Rozsáhlé porosty *Phragmites australis*, při březích místy *Sparganium erectum*, *Carex* spp., *Typha latifolia* a ojedinelými trsy *Schoenoplectus lacustris*.
- 6058: Církvice – rybník Utopenec** (49°56'21.997"N, 15°20'10.686"E)
Intenzivně využívaný rybník. Při kolmých březích pouze úzké pásy *Phragmites australis* a *Typha latifolia* a jednotlivé trsy *Butomus umbellatus* a *Schoenoplectus lacustris*.
- 6058: Žehušice – řeka Doubrava** (49°58'8.902"N, 15°24'49.215"E)
Pomalou tekoucí řeka u silničního mostu v Žehušicích s porostem *Nuphar lutea*.
- 6058: Brambory – potok Čertovka** (49°58'30.626"N, 15°27'27.138"E)
Pomalou tekoucí potok s *Phragmites australis*, *Glyceria maxima* a *Sparganium erectum*.
- 6155: Rataje nad Sázavou – řeka Sázava** (49°51'0.708"N, 14°57'24.987"E)

- Pomalou tekoucí řeka, při březích pásy *Glyceria maxima*.
- 6156: Chmeliště – tůň** (49°53'59.417"N, 15°3'32.594"E)
Několik menších tůní vzniklých po těžbě hlíny. Většina z nich s *Typha latifolia*, *Phragmites australis*, *Carex* spp. a *Eleocharis* spp.
- 6156: Onomyšl – rybník** (49°53'23.874"N, 15°7'26.451"E)
Malý, nevyužívaný rybník. Převážná část plochy zarostlá *Typha latifolia*, při březích *Carex* sp., místy *Eleocharis* sp. a *Sparganium erectum*.
- 6156: Kralice – rybník** (49°51'57.716"N, 15°9'36.072"E)
Nevyužívaný drobný rybník. Při březích úzký pás *Typha latifolia*, místy *Phragmites australis* a jednotlivě *Alisma plantago-aquatica*. Téměř celá hladina pokrytá porostem *Potamogeton natans* a *Batrachium aquatile*.
- 6156: Sudějov – rybník Jelínek** (49°50'30.289"N, 15°5'43.267"E)
Intenzivně využívaný lesní rybník. Při březích místy rozsáhlé porosty *Carex* sp., *Eleocharis* sp. a *Juncus* sp.
- 6156: Morány – rybník** (49°49'11.089"N, 15°7'25.154"E)
Extenzivně využívaný malý rybník. Břehy s ojedinělými trsy *Sparganium erectum* a *Typha latifolia*. Hladina s rozsáhlým porostem *Potamogeton natans*.
- 6156: Žandov – rybník** (49°51'29.478"N, 15°6'54.605"E)
Nevyužívaný drobný rybníček s *Carex* sp. a *Eleocharis* sp.
- 6156: Vernýřov – rybník Bezděkov** (49°50'53.039"N, 15°8'58.903"E)
Intenzivně využívaný rybník s rozsáhlým litorálním pásmem. Bohaté porosty *Phalaris arundinacea*, *Typha latifolia*, *Carex* sp., *Eleocharis* sp., jednotlivě *Alisma plantago-aquatica* a *Sparganium* sp.
- 6157: Rápošov – U jezera** (49°50'4.508"N, 15°10'27.461"E)
Nevyužívaný rašelinný rybník s rozsáhlým porostem *Juncus* sp., při březích *Scirpus sylvaticus*, *Carex* spp. a *Eleocharis* sp. Vodní hladina s drobným porostem *Potamogeton natans*. Rašelinný ostrůvek s *Eriophorum latifolium*, v posledních letech zarůstá náletem *Typha latifolia*.
- 6157: Červené Janovice – Pracný rybník** (49°50'23.942"N, 15°14'35.560"E)
Lesní rybník, u přítoku s *Phragmites australis* a *Sparganium erectum*.
- 6157: Červené Janovice – rybník** (49°49'59.546"N, 15°14'26.877"E)
Nově vybudovaný (stáří asi 5 let) lesní rybník. U přítoku *Carex* sp., *Phalaris arundinacea* a *Scirpus sylvaticus*.
- 6157: Červené Janovice – rybník Katlov** (49°49'3.145"N, 15°14'55.572"E)
Intenzivně využívaný rybník. Při březích místy *Phragmites australis*.
- 6157: Opatovice I. – rybník Katovna** (49°51'27.628"N, 15°15'22.658"E)
Nově vybudovaný rybník. V oblasti přítoku sporé porosty *Typha latifolia*, *Juncus* sp., *Eleocharis* sp. a *Carex* sp.
- 6157: Zdeslavice – Pastvický rybník** (49°51'17.570"N, 15°11'40.042"E)
Extenzivně využívaný rekreační rybník s *Typha latifolia*, *Equisetum* sp., *Carex* sp. a *Schoenoplectus lacustris*.
- 6157: Chlístovice – rybník Steklík** (49°52'43.819"N, 15°11'26.534"E)
Extenzivně využívaný rybník po nedávném odbahnění. Při březích místy *Sparganium erectum*, *Typha latifolia*, *Eleocharis* sp., *Alisma plantago-aquatica* a *Carex* sp.
- 6157: Vsesoky – Hejniční rybník** (49°51'7.303"N, 15°10'41.609"E)
Intenzivně využívaný lesní rybník. Mokřadní vegetace prakticky chybí, pouze při východním břehu *Phragmites australis*.
- 6157: Radvančice – Široký rybník** (49°48'34.084"N, 15°13'11.451"E)
Extenzivně využívaný lesní rybník se zachovalým litorálním pásmem s dominujícím porostem *Carex* spp. s příměsí *Sparganium emersum*. Značná část hladiny pokrytá *Potamogeton natans* a *Batrachium aquatile*.

- 6157: Radvančice – Ludvičin rybník** (49°48'29.899"N, 15°13'32.746"E)
Extenzivně využívaný lesní rybník se zachovalým litorálním pásmem s porosty *Carex* spp. a *Sparganium emersum*. Hladina s rozsáhlým porostem *Potamogeton natans* a *Batrachium aquatile*.
- 6157: Paběnice – rybník** (49°50'25.195"N, 15°19'12.761"E)
Nevyužívaný drobný lesní rybníček, téměř celý zarostlý *Typha latifolia*, *Carex* spp. a *Eleocharis* sp. Jednotlivě *Sparganium emersum* a *Schoenoplectus lacustris*.
- 6157: Senetín – rybník Zbožňov** (49°49'31.435"N, 15°18'58.667"E)
Intenzivně využívaný rybník. Při březích porosty *Phragmites australis*, *Typha latifolia*, *T. angustifolia*, *Glyceria maxima*, *Carex* spp. a *Schoenoplectus lacustris*.
- 6158: Břeží – Kořený rybník** (49°50'42.382"N, 15°22'4.094"E)
Intenzivně využívaný rybník, několik let po celkovém odbahnění. Téměř po celém obvodu úzký pás *Phragmites australis* a *Typha latifolia*, s vtroušenými *Schoenoplectus lacustris*, *Sparganium erectum*, *Butomus umbellatus* a *Eleocharis* sp. Jednotlivě *Sagittaria sagittifolia* a *Alisma plantago-aquatica*. Hladina s mizejícím *Potamogeton natans*.
- 6158: Břeží – Pustý rybník** (49°50'30.866"N, 15°22'20.930"E)
Nevyužívaný rybník s dominující *Phalaris arundinacea* a *Carex* sp. Jednotlivě trsy *Sparganium erectum* a *Alisma plantago-aquatica*.
- 6158: Břeží – rybník Popov** (49°50'29.218"N, 15°22'29.830"E)
Extenzivně využívaný rybník. Litorální porosty jsou tvořené *Typha latifolia* a *Butomus umbellatus*. U hráze *Sagittaria sagittifolia* a jednotlivě *Alisma plantago-aquatica*.
- 6158: Zbudovice – rybník Prchal** (49°50'24.471"N, 15°22'36.001"E)
Extenzivně využívaný rybník s bohatě vyvinutým litorálním pásmem. Dominuje *Typha* sp. Rozsáhlé jsou i porosty *Schoenoplectus lacustris*, *Butomus umbellatus*, *Sagittaria sagittifolia* a *Carex* sp.
- 6158: Přibyslavice – kamenolom** (49°50'42.274"N, 15°24'25.334"E)
Zatopený kamenolom s porostem *Typha latifolia* a *Carex* sp.
- 6158: Nový Dvůr u Tupadel – rybník** (49°52'18.659"N, 15°22'50.216"E)
Extenzivně využívaný rybník. Při březích *Phalaris arundinacea* a *Sparganium erectum*.
- 6158: Bratčice – Pastušáký rybník** (49°51'14.220"N, 15°26'13.539"E)
Rybník po odbahnění. Při břehu pás *Typha latifolia*, u přítoku *Sparganium erectum*, *Carex* sp.
- 6158: Žleby – rybník** (49°52'45.048"N, 15°29'15.320"E)
Extenzivně využívaný rybník. Litorální vegetace chybí, hladina s *Potamogeton natans*.
- 6256: Dolní Pohled' – rybník** (49°45'2.635"N, 15°7'58.105"E)
Nevyužívaný rybník, při březích porosty *Carex* sp.
- 6256: Čížov – tůň** (49°44'52.579"N, 15°2'46.155"E)
Několik tůní při březích s *Glyceria maxima*.
- 6257: Petrovice I. – rybník Fomín** (49°47'48.318"N, 15°18'36.160"E)
Extenzivně využívaný lesní rybník. Litorální porosty tvoří *Carex* sp. a jednotlivé trsy *Sparganium erectum*.
- 6257: Třebětín – rybník** (49°46'20.570"N, 15°16'47.533"E)
Intenzivně využívaný malý rybník. Litorál s *Typha latifolia*, *Sparganium erectum* a *Scirpus sylvaticus*.
- 6257: Bohdaneč – rybník Dyndáček** (49°46'53.471"N, 15°14'5.602"E)
Rybník po nedávném odbahnění, při březích místy *Sparganium erectum* a jednotlivě *Alisma plantago-aquatica*.
- 6257: Bohdaneč – zatopený kamenolom** (49°46'36.558"N, 15°13'38.620"E)

Zatopený kamenolom, na mělčinách s porosty *Phragmites australis* a *Typha latifolia*.

- 6258: Dobrovítov – Pílský rybník** (49°47'11.993"N, 15°20'12.776"E)
Nevyužívaný lesní rybník, při březích *Sparganium erectum* a *Typha latifolia*.

Přehled zjištěných druhů s uvedením nálezů

Donacia aquatica (Linnaeus, 1758)

Nalézána na *Sparganium erectum* a *S. emersum*, *Glyceria maxima* a *Carex* spp.

- 6057: Malešov – rybník Hamerák, 10.6.2010, 6 ex., 10.5.2011, stovky ex.
6157: Zdeslavice – Pastvický rybník, 18.5.2011, cca 10 ex.; Radvančice – Široký rybník, 16.6.2012, 4 ex.; Radvančice – Ludvičin rybník, 6.6.2010, 7 ex., 16.6.2012, 8 ex.; Červené Janovice – rybník, 18.6.2012, 3 ex.; Paběnice – rybník, 7.5.2011, 6.5. a 26.5.2012, desítky ex.
6158: Březí – Pustý rybník, 19.5.2011, 6 ex.
6256: Dolní Pohled – rybník, 22.5.2011, 1 ex.
6257: Petrovice I. – rybník Fomín, 12.6.2010, 1 ex.

Donacia bicolora bicolora Zschach, 1788

Nalézána na *Sparganium erectum* a *S. emersum*.

- 5958: Svatá Kateřina – Kateřinský rybník, 22.6.2012, 1 ex.
6156: Chmeliště – tůň, 20.5.2011, 1 ex.; Sudějov – rybník Jelínek, 12.6.2010, 6 ex.; Morány – rybník, 23.6.2012, 6 ex.
6157: Chlístovice – rybník Steklík, 20.6.2012, cca 15 ex.; Radvančice – Široký rybník, 16.6.2012, 4 ex.; Radvančice – Ludvičin rybník, 6.6.2010, cca 10 ex. 23.6.2012, 1 ex.; Červené Janovice – Pracný rybník, 18.6.2012, cca 20 ex.
6158: Březí – Kořenný rybník, 6.7.2011, 2 ex. (Igt. V. Šilha), 7.6.2012, 10 ex., 8.7.2012, desítky ex.; Březí – Pustý rybník, 7.6.2012, 6 ex.; Březí – rybník Popov, 11.6.2010, cca 10 ex., 8.7.2012, 1 ex.; Zbudovice – rybník Prchal, 7.6.2012, 1 ex.; Tupadly – rybník u Nového Dvora, 21.6.2012, cca 20 ex.; Bratčice – Pastušský rybník, 23.5.2012, 5 ex.
6257: Petrovice I. – rybník Fomín, 12.6.2010, cca 15 ex.; 19.5.2012, 10 ex.; Třebětín – rybník, 18.6.2012, desítky ex.; Bohdaneč – rybník Dyndáček, 17.6.2012, desítky ex.
6258: Dobrovítov – Pílský rybník, 1.7.2010, desítky ex.; 19.5.2012, stovky ex.

Donacia brevicornis Ahrens, 1810

Nalézána na *Schoenoplectus lacustris*, u Zdeslavic na Pastvickém rybníku také na *Carex* sp.

- 6058: Církvice – rybník Vrabcov, 3.6.2011, 1 ex.
6157: Zdeslavice – Pastvický rybník, 18.5.2011, stovky ex., 26.5.2012, desítky ex.; Senetín – rybník Zbožňov, 1.7.2010, 2 ex., 4.6.2011, 4 ex., 10.6.2012, cca 20 ex.
6158: Březí – Kořenný rybník, 7.6.2012, cca 40 ex., 8.7.2012, cca 30 ex.

Donacia cinerea (Herbst, 1784)

Nalézána na *Typha angustifolia* a *T. latifolia*.

- 5957: Záboří nad Labem – PR Na hornické, 23.5.2012, 2 ex.
6057: Malešov – rybník Hamerák, 10.6.2010, desítky ex.
6058: Nové Dvory – Nový rybník, 31.5.2012, 7 ex.; Církvice – rybník Vrabcov, 12.5.2011, 1 ex.; Církvice – rybník Utopenec, 12.6.2012, desítky ex.
6156: Chmeliště – tůň, 20.5.2011 a 13.6.2011, desítky ex.; Onomyšl – rybník, 21.7.2010, desítky ex.; Kralice – rybník, 19.6.2010, desítky ex.; Vernýřov – rybník Bezděkov, 16.6.2012, desítky ex.
6157: Rápošov – U Jezera, 16.6.2012, desítky ex.; Zdeslavice – Pastvický rybník, 22.7.2010, desítky ex., 26.5.2012, 2 ex.; Opatovice I. – rybník Katovna, 18.6.2012, 1 ex.; Senetín – rybník Zbožňov, 1.7.2010 a 10.6.2012, desítky ex.
6158: Březí – Kořenný rybník, 19.5.2011, desítky ex., 7.6.2012, 15 ex.; Zbudovice – rybník Prchal, 27.6.2011, cca 10 ex., 7.6.2012, 5 ex.; Přibyslavice – zatopený kamenolom, 19.5.2011, cca 10 ex.
6257: Bohdaneč – zatopený kamenolom, 22.5.2011, desítky ex., 18.6.2012, cca 10 ex.

Donacia clavipes clavipes (Fabricius, 1793)

Nalézána na *Phragmites australis*.

- 6058: Církvice – rybník Vrabcov, 3.6.2011, 3 ex.; Církvice – rybník Utopenec, 7.6.2010, 5 ex.
6157: Vsesoky – Hejníčnický rybník, 3. a 16.6.2012, desítky ex.; Červené Janovice – rybník Katlov, 18.6.2010, 1 ex.; Senetín – rybník Zbožňov, 19.6.2010, 5 ex.
6158: Březí – Kořenný rybník, 19.5.2011, 1 ex.

6257: Bohdaneč – zatopený kamenolom, 22.5.2011, desítky ex.

***Donacia crassipes* Fabricius, 1775**

Nalézána na *Nuphar lutea*. Vzhledem k omezenému výskytu živné rostliny jsou nálezy na dalších lokalitách málo pravděpodobné.

5957: Záboří nad Labem – PR Na hornické, 17.6.2010, 29.6.2010, 12.7.2011 a 26.5.2012, vždy desítky ex.; Záboří nad Labem – řeka Labe, 12.7.2011 a 12.7.2012, desítky ex.

6058: Žehušice – řeka Doubrava, 7.7.2011, desítky ex.

***Donacia dentata* Hoppe, 1795**

Nalézána na *Alisma plantago-aquatica* a *Sagittaria sagittifolia*.

6158: Břeží – rybník Popov, 6.7.2011, 2 ex. (V. Týr a V. Šilha lgt. et coll.), 1.7.2012, 1 ex., 8.7.2012, 2 ex., 20.7.2012, 8 ex.

***Donacia impressa* (Paykull, 1799)**

Nalézána na *Schoenoplectus lacustris*.

6157: Senetín – rybník Zbožňov, 1.7.2010, 5 ex., 4.6.2011, 1 ex., 10.6.2012, 11 ex.

6158: Břeží – Kořenný rybník, 7.6.2012, 5 ex.; Zbudovice – rybník Prchal, 7.6.2012, 1 ex.

***Donacia marginata* Hoppe, 1795**

Nalézána na *Sparganium erectum* a *S. emersum*.

5957: Záboří nad Labem – PR Na hornické, 23.5. a 26.5.2012, cca 15 ex.; Záboří nad Labem – řeka Labe, 12.7.2012, 8 ex.

5958: Svatá Kateřina – Kateřinský rybník, 22.6.2012, cca 10 ex.

6057: Malešov – rybník Hamerák, 10.6.2010, 5 ex.; 30.5.2011, 7 ex.

6058: Církvice – rybník Vrabcov, 12.5.2011, 1 ex.; 3.6.2011, desítky ex.

6156: Onomyšl – rybník, 21.7.2010, 1 ex.; Sudějov – rybník Jelínek, 10.6.2010, cca 10 ex.; Morány – rybník, 23.6.2012, 5 ex.

6157: Chlístovice – rybník Steklík, 20.6.2012, 4 ex.; Radvančice – Široký rybník, 22.6.2011, cca 10 ex., 16.6.2012, 7 ex.; Radvančice – Ludvičín rybník, 23.6.2012, 5 ex.; Červené Janovice – Pracný rybník, 18.6.2012, 6 ex.; Paběnice – rybník, 29.5.2011, 5 ex.

6158: Břeží – Kořenný rybník, 19.5.2011, 1 ex.; 6.7.2011, cca 20 ex. (M. Kavka, V. Týr, V. Šilha lgt. et coll.), 7.6.2012, 3 ex., 8.8.2012, desítky ex.; Břeží – Pustý rybník, 7.6.2012, 3 ex.; Břeží – rybník Popov, 11.6.2010, 5 ex.; 6.7.2011, cca 10 ex. (M. Kavka, V. Týr, V. Šilha lgt. et coll.), 8.7.2012, 2 ex.; Zbudovice – rybník Prchal, 2.8.2011, 1 ex.; Tupadly – rybník u Nového Dvora, 21.6.2012, cca 20 ex.

6257: Petrovice I. – rybník Fomín, 12.6.2010, desítky ex.; 19.5.2012, 3 ex.; Třebětín – rybník, 18.6.2012, cca 15 ex.; Bohdaneč – rybník Dyndáček, 17.6.2012, desítky ex.

6258: Dobrovítov – Pilský rybník, 1.7.2010, desítky ex., 19.5.2012, 15 ex.

***Donacia semicuprea* Panzer, 1796**

Nalézána na *Glyceria maxima*.

5957: Záboří nad Labem – PR Na hornické, 29.6.2010, 23.5. a 26.5.2012, desítky ex.; Záboří nad Labem – řeka Labe, 11.5.2011, 2 ex., 23.5.2012, desítky ex.

6057: Vavřinec – Vavřinecký rybník, 22.7.2010, desítky ex.

6058: Nové Dvory – Nový rybník, 26.5.2011, desítky ex.; Brambory – potok Čertovka, cca 30 ex.

6155: Rataje nad Sázavou – řeka Sázava, 27.5.2012, desítky ex.

6157: Zdeslavice – Pastvický rybník, 26.5.2012, 1 ex.; Senetín – rybník Zbožňov, 1.7.2010 a 10.6.2012, desítky ex.

6256: Čížov – tůň, 28.7.2010, desítky ex.

***Donacia simplex* Fabricius, 1775**

Nalézána na *Sparganium erectum*, pouze na Lanžovském potoce byla pozorována výhradně na *Butomus umbellatus*.

5957: Záboří nad Labem – PR Na hornické, 23.5.2012, 3 ex.; Záboří nad Labem – řeka Labe, 23.5.2012, cca 20 ex.

5958: Svatá Kateřina – Lanžovský potok, 23.5.2012, desítky ex.; Svatá Kateřina – Kateřinský rybník, 22.6.2012, cca 10 ex.

6058: Církvice – rybník Vrabcov, 12.5. a 3.6.2011, desítky ex.; Brambory – potok Čertovka, cca 10 ex.

6157: Paběnice – rybník, 29.5.2011, 3 ex.; 6.5.2012, 5 ex., 26.5.2012, 6 ex.

***Donacia thalassina thalassina* Germar, 1811**

Nalézána na *Eleocharis* sp., v tůních u Chmeliště i na *Juncus* sp. a *Carex* sp.

- 6156: Chmeliště – tůně, 30.6.2010, desítky ex., 31.5.2011, 5 ex.; Sudějov – rybník Jelínek, 4.7.2010, 1 ex., 28.6.2011, 5 ex.; Žandov – rybník, 4.8.2010, 1 ex.; Vernýřov – rybník Bezděkov, 21.5.2011, 1 ex.
 6157: Chlístovice – rybník Steklík, 20.6.2012, 2 ex.; Opatovice I. – rybník Katovna, 18.6.2012, 1 ex.
 6158: Břeží – Kořenný rybník, 19.5.2011, 2 ex., 7.6.2012, cca 30 ex.

Donacia tomentosa (Ahrens, 1819)

Nalézána na *Butomus umbellatus* a *Sagittaria sagittifolia*.

- 6158: Břeží – rybník Popov, 27.6.2011, 6 ex.; 6.7.2011, cca 15 ex. (M. Kavka, V. Týr, V. Šilha lgt. et. coll.); 8.7. a 20.7.2012, desítky ex.; Zbudovice – rybník Prchal, 27.6.2011, desítky ex.; 6.7.2011, desítky ex. (M. Kavka, V. Týr, V. Šilha lgt. et. coll.), 2.8.2011, 4 ex., 7.6.2012, 4 ex., 1.7.2012, cca 10 ex., 8.7.2012, 2 ex.

Donacia versicolore (Brahm, 1790)

Nalézána na *Potamogeton natans*. Zajímavý je výskyt na rybníčku u Paběnic, kde se živná rostlina nevyskytuje a jedinci byli nalézáni na *Sparganium erectum* a *Carex* sp.

- 6156: Kralice – rybník, 19.6.2010, 1 ex.; Morány – rybník, 27.6.2010, desítky ex.
 6157: Rápošov – U Jezera, 9.7.2012, 3 ex., 1.8.2012, 8 ex.; Radvančice – Široký rybník, 16.6.2012, desítky ex.; Radvančice – Ludvičin rybník, 9.7.2011, 16.6. a 30.6.2012, desítky ex., 9.9.2012, cca 10 ex.; Paběnice – rybník, 31.7.2010, 5 ex.
 6158: Břeží – Kořenný rybník, 6.7.2011, 2 ex. (M. Kavka a V. Šilha lgt. et. coll.), 9.7.2012, 5 ex.; Žleby – rybník, 14.8.2012, cca 10 ex.

Donacia vulgaris vulgaris Zschach, 1788

Nalézána především na *Typha latifolia*, méně na *T. angustifolia*, *Sparganium erectum* a *S.emersum*.

- 5957: Záboří nad Labem – PR Na hornické, 23.5.2012, cca 10 ex.
 6057: Malešov – rybník Hamerák, 10.6.2010, 10.5. a 30.5.2011, vždy desítky ex.
 6058: Nové Dvory – Nový rybník, 26.5.2011 a 31.5.2012, vždy cca 10 ex.; Ovčáry – mokřad, 12.6.2012, cca 10 ex.; Církvice – rybník Vrabcov, 11.5.2011, 1 ex.
 6156: Chmeliště – tůně, 20.5.2011, desítky ex., 13.6.2011, cca 15 ex.; Onomyšl – rybník, 21.7.2010, desítky ex.; Kralice – rybník, 19.6.2010, desítky ex.
 6157: Rápošov – U Jezera, 21.5.2011, cca 10 ex., 16.6.2012, 4 ex.; Chlístovice – rybník Steklík, 20.6.2012, desítky ex.; Zdeslavice – Pastvický rybník, 22.7.2010 a 26.5.2012, desítky ex.; Opatovice I. – rybník Katovna, 18.6.2012, 7 ex.; Radvančice – Široký rybník, 16.6.2012, cca 10 ex.; Radvančice – Ludvičin rybník, 9.7.2011, cca 10 ex., 23.6.2012, cca 30 ex.; Červené Janovice – Pracný rybník, 18.6.2012, 2 ex.; Paběnice – rybník, 29.5.2011, 1 ex., 26.5.2012, cca 20 ex.; Senetín – rybník Zbožňov, 1.7.2010 a 10.6.2012, desítky ex.
 6158: Břeží – Kořenný rybník, 6.7.2011, desítky ex. (lgt. M. Kavka, V. Týr, V. Švihla), 8.7.2012, desítky ex.; Břeží – rybník Popov, 11.6.2010, cca 10 ex., 6.7.2011, cca 10 ex. (lgt. M. Kavka, V. Týr, V. Švihla), 8.7.2012, desítky ex.; Tupadly – rybník u Nového Dvora, 21.6.2012, cca 15 ex.; Přibyslavice – zatopený kamenolom, 19.5.2011, desítky ex.; Bratčice – Pastušáký rybník, 23.5.2012, cca 20 ex.
 6257: Petrovice I. – rybník Fomín, 12.6.2010, 5 ex.; Třebětín – rybník, 18.6.2012, desítky ex.; Bohdaneč – rybník Dyndáček, 17.6.2012, desítky ex.; Bohdaneč – zatopený kamenolom, 18.6.2012, cca 10 ex.
 6258: Dobrovítov – Pílský rybník, 19.5.2012, desítky ex.

Plateumaris (Euplateumaris) sericea sericea (Linnaeus, 1761)

Nalézán na *Carex* spp.

- 5957: Záboří nad Labem – PR Na hornické, 23.5.2012, cca 10 ex., 26.5.2012, cca 20 ex.
 5958: Svatá Kateřina – Lanžovský potok, 11.5.2011, 5 ex.
 6058: Rohozec – rybník u Haltýřku, 11.5.2011, 2 ex., 7.5.2012, desítky ex.; Nové Dvory – Nový rybník, 11.5.2011, desítky ex.; Církvice – rybník Vrabcov, 12.5. a 3.6.2011, desítky ex.
 6157: Radvančice – Ludvičin rybník, 16.6.2012, 2 ex.
 6158: Břeží – Pustý rybník, 7.6.2012, 2 ex.

Plateumaris (Plateumaris) braccata (Scopoli, 1772)

Nalézán na *Phragmites australis*.

- 5957: Záboří nad Labem – PR Na hornické, 23.5.2012, cca 15 ex., 26.5.2012, 10 ex.
 6058: Nové Dvory – Nový rybník, 31.5.2012, 3 ex.
 6157: Vsesoky – Hejniční rybník, 3.6.2012, cca 150 ex., 16.6.2012, stovky ex.

Plateumaris (Plateumaris) consimilis (Schrank, 1781)

Nalézán na *Carex* spp. a *Phalaris arundinacea*.

- 6057: Malešov – rybník Hamerák, 30.5.2011, 2 ex.

- 6156: Sudějov – rybník Jelínek, 12.6.2010, 1 ex.; Vernýřov – rybník Bezděkov, 21.5.2011, 5 ex., 28.6.2011, 1 ex.
 6157: Rápošov – U Jezera, 21.5.2011, 2 ex., 16.6.2012, 15 ex.; Všesoky – Hejniční rybník, 16.6.2012, 3 ex.; Červené Janovice – rybník, 26.6.2010 a 18.6.2012, desítky ex.; Červené Janovice – Pracný rybník, 18.6.2012, 3 ex.
 6158: Bratčice – Pastušáký rybník, 23.5.2012, 7 ex.
 6257: Petrovice I. – rybník Fomín, 19.5.2012, 8 ex.; Třebětín – rybník, 18.6.2012, 3 ex.

Plateumaris (Plateumaris) rustica (Kunze, 1818)

Nalézán na *Carex* sp.

6058: Ovčáry – mokřad, 12.5.2011, cca 30 ex., 12.6.2012, cca 20 ex.

6256: Dolní Pohled – rybník, 22.5.2011, 2 ex.

Diskuse a závěr

Na území Kutnohorska bylo v letech 2010–2012 prozkoumáno 48 lokalit na kterých bylo nalezeno 19 druhů, což představuje 70% druhů zjištěných v České republice. Počet druhů na jednotlivých lokalitách pohyboval od jednoho do devíti. Nejvíce druhů se vyskytuje na rybnících s druhově pestrou litorální vegetací. Sedm z nalezených druhů je uvedeno v červeném seznamu ohrožených druhů České republiky – *Donacia tomentosa* v kategorii vymizelý, *Plateumaris braccata* v kategorii kriticky ohrožený a *Donacia brevicornis*, *D. crassipes*, *D. dentata*, *D. versicolorea* a *D. cinerea* v kategorii ohrožený. Nálezy dalších druhů jsou málo pravděpodobné, ale jak dokazuje nález v České republice údajně vyhynulý *Donacia tomentosa* (STREJČEK & BEZDĚK 2005), nelze je vyloučit. Jedním z možných druhů je například *Donacia sparganii*, recentně nalézáná pouze na Sokolovsku, která však byla v osmdesátých letech minulého století sbírána na Nymbursku a Mladoboleslavsku (ZÚBER 2001) a v roce 1996 byl jeden jedinec nalezen v CHKO Kokořínsko (ŘEHOUNEK 2002). Také *Macroplea appendiculata*, v současnosti uváděná jako vymizelá, byla historicky nalézána po celé České republice a není vyloučeno, že díky svému skrytému způsobu života je přehlížena a může dosud přežívat na zachovalých lokalitách (J. Pelikán *in litt.*).

Summary

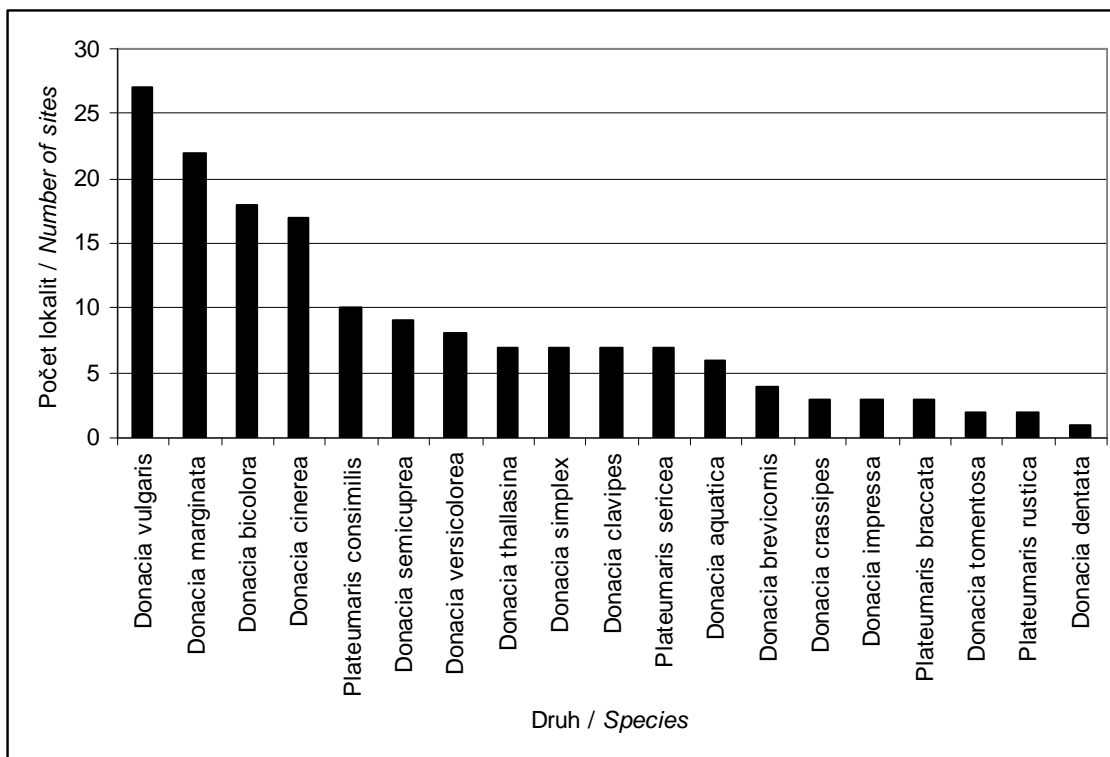
In the Kutná Hora region the occurrence 19 species of Donaciinae was proven. This number constitutes 70 % of the total number of species as reported from the Czech Republic. The most interesting findings occurrence of *Donacia tomentosa* and *Plateumaris braccata*.

Poděkování

Za připomínky k textu děkuji Janu Pelikánovi a recenzentům.

Literatura

- DOLEŽAL Z. 1995: Vodomilné mandelinky – rákosníčci v západních Čechách. *Živa*, 1: 28–29.
 KŘIVAN V. 2004: Třeboňsko – ráj rákosníčků. *Ochrana přírody* 59, 1: 13–14.
 PRUNER L. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro mapování fauny. *Klapalekiana* 32, Suppl.: 1–175.
 ŘEHOUNEK J. 1999: Ekologicko-faunistická studie mandelinkovitých Nymburska (Coleoptera: Chrysomelidae). – Ms., diplomová práce, depon. in PřF UP Olomouc, 131 pp.
 ŘEHOUNEK J. 2002: Rákosníčci přírodní rezervace Kokořínský důl (Coleoptera: Chrysomelidae: Donaciinae). *Muzeum a současnost, ser. natur.*, Rostoky, 16: 3–6.
 SILFVERBERG H. 2010: *Donaciinae*, pp 354–359. In: LOBL I. & SMETANA A. (ed.): *Catalogue of Palearctic Coleoptera*, Vol. 6. Stenstrup: Apollo Books, 924 pp.
 STREJČEK J. & BEZDĚK J. 2005: Chrysomelidae (Mandelinkovití), pp. 533–539. In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds.): *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí*. AOPK ČR, Praha, 760 pp.
 ZÚBER M. 2001: Rákosníčci (Coleoptera: Chrysomelidae: Donaciinae) dolního Pojizeří s určovacím klíčem a přehledem druhů České republiky. *Studie a zprávy okresního muzea Praha-východ*, 14: 202–211.

Graf. 1. Pořadí druhů podle počtu lokalit s potvrzeným výskytem

Obrazová příloha

Obr. 1. *Donacia aquatica*,
Paběnice – rybník, 6.5.2012

Obr. 2. *Donacia bicolora bicolora*,
Dobrovítov – Pílský rybník, 1.7.2010

Obr. 3. *Donacia marginata*,
Chlístovice – rybník Steklík, 20.6.2012

Obr. 4. *Donacia thallasina thallasina*,
Chmeliště – tůně, 30.6.2010

Obr. 5. *Donacia dentata*,
Březí – rybník Popov, 20.7.2012

Obr. 6. *Donacia versicolorea*,
Radvančice – Ludvičin rybník, 23.6.2012

Obr. 7. *Donacia clavipes*,
Všesoky – Hejniční rybník, 16.6.2012

Obr. 8. *Donacia tomentosa*,
Zbudovice – rybník Prchal, 8.7.2012

Obr. 9. *Plateumaris braccata*,
Všesoky – Hejniční rybník, 16.6.2012

Obr. 10. *Plateumaris rustica*,
Ovčáry – mokřad, 12.5.2011

Obr. 11. Zbudovice – rybník Prchal, 27.6.2011

Obr. 12. Radvančice – Ludvičin rybník, 19.5.2012